

STANDARD ZANIMANJA

OPERATER/ OPERATERKA ISKORIŠĆAVANJA ŠUMA

1. OPŠTE INFORMACIJE O ZANIMANJU

NAZIV ZANIMANJA: OPERATER/ OPERATERKA ISKORIŠĆAVANJA ŠUMA

NIVO: III

OPIS ZANIMANJA:

Operater iskorišćavanja šuma obavlja poslove na iskorišćavanju šuma, uz primjenu principa racionalnog korišćenja šuma i uz poštovanje zakonskih normi. Vršiti kontrolu bespravnih radnji u šumi. Vršiti kontrolu transporta drvnih sortimenata na šumskim područjima. Pruža pomoć u vršenju prijema i otpreme drvnih sortimenata. Obavlja pripremu i realizaciju maloprodaje drveta iz državnih šuma stanovništvu u ruralnim područjima.

KOMPETENCIJE

Operater iskorišćavanja šuma:

- Planira i organizuje sopstveni rad za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma
- Priprema resurse i radno mjesto za realizaciju poslova uzgoja iskorišćavanja šuma
- Vršiti kontrolu bespravnih radnji u šumi
- Vršiti kontrolu transporta drvnih sortimenata na šumskim područjima
- Pruža pomoć u vršenju prijema i otpreme drvnih sortimenata
- Vršiti pripremu i realizaciju maloprodaje drveta iz državnih šuma stanovništvu u ruralnim područjima
- Izrađuje radnu dokumentaciju i specifikacije materijala i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka
- Prati aktivnosti radne grupe tokom realizacije radnog zadatka
- Sprovodi postupke za kontrolu kvaliteta i kvantiteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima
- Vršiti održavanje alata, opreme i uređaja za rad
- Obavlja komunikaciju sa nadređenima, saradnicima i korisnicima šuma
- Sprovodi postupke i mjere za zaštitu na radu, zaštitu okoline i očuvanje zdravlja

2. TIPIČNI POSLOVI U OKVIRU ZANIMANJA

Grupe poslova	Ključni poslovi
Analiza, planiranje i organizacija rada	- Planiranje i organizovanje sopstvenog rada za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma
Priprema posla i radnog mjesta	- Pripremanje resursa za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma - Pripremanje radnog mjesta za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma
Operativni poslovi	- Kontrola bespravnih radnji u šumi - Kontrola transporta drvnih sortimenata na šumskim područjima - Pružanje pomoći u vršenju prijema i otpreme drvnih sortimenata - Pripremanje i realizacija maloprodaje drveta iz državnih šuma stanovništvu u ruralnim područjima
Komercijalni poslovi	- Izrada specifikacije materijala i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka
Administrativni poslovi	- Izrada radne dokumentacije
Poslovi rukovođenja	- Nema poslova rukovođenja
Nadzor rada	- Nema poslova nadzora rada
Obezbjedivanje kvaliteta	- Sprovođenje postupaka za kontrolu kvaliteta i kvantiteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima
Održavanje i popravke	- Održavanje alata, opreme i uređaja za rad
Komunikacija	- Obavljanje komunikacije sa nadređenima i saradnicima - Obavljanje komunikacije sa korisnicima šuma
Očuvanje zdravlja i okoline	- Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu - Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline - Sprovođenje postupaka i mjera za očuvanje zdravlja

3. KLJUČNI POSLOVI

3.1. GRUPA POSLOVA: ANALIZA, PLANIRANJE I ORGANIZACIJA RADA

3.1.1. Ključni posao: Planiranje i organizovanje sopstvenog rada za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Pregleda radni nalog u cilju planiranja aktivnosti i neophodnih **resursa** za realizaciju poslova uzgoja i zaštite šuma

Resursi: oprema, materijal, alat i uređaji

- Pregleda **dokumentaciju** potrebnu za realizaciju radnog zadatka

Dokumentacija: radna i tehnička dokumentacija iz oblasti šumarstva

- Pregleda **tehničku dokumentaciju**, u skladu sa zahtjevima radnog zadatka

Tehnička dokumentacija: projektna dokumentacija/izvođački projekat, šumske mape, crteži, šeme, standardi za oblo i tehničko drvo, tehnički propisi, preporuke i uputstva i dr.

- Planira vrijeme trajanja radova, u skladu sa zahtjevima radnog zadatka i u dogovoru sa nadređenima
- Izrađuje plan za obavljanje radnog zadatka

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Struktura i funkcionisanje šumarskog sektora
- Elementi radnog naloga
- Radna i tehnička dokumentacija
- Osnove organizacije rada

3.2. GRUPA POSLOVA: PRIPREMA POSLA I RADNOG MJESTA

3.2.1. Ključni posao: Pripremanje resursa za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Priprema relevantnu dokumentaciju za izvođenje radnog zadatka
- Priprema **zaštitna sredstva i opremu** za realizaciju radnog zadatka, u skladu sa radnim uslovima i načinom rada

Zaštitna sredstva i oprema: zaštitna obuća, zaštitna odjeća, zaštitne rukavice, šljem, štitnik za oči i lice, naočare, antifon slušalice za uši i dr., u skladu sa važećim propisima o zaštiti na radu
- Priprema **materijal, opremu, alat i mehanizaciju**, u skladu sa radnim zadatkom, tehničkom dokumentacijom i tehničkom regulativom

Materijal: farba, kreda, sprejovi, markeri, goriva i maziva za mašine i dr.

Oprema: šumski žigovi, evidencione pločice, kolobrojevi, bar kodovi, čitači, GPS uređaj, PDA uređaj, naprtnjača za gašenje šumskih požara, instrumenti za mjerenje i dr.

Alat: sjekira, noževi, makaze, ručne testere, klinovi, prečnica, doznačni čekić, visinomjer, daljinomjer, mjerna traka, ašov, lopata, krampa, grabulje, vile, gribor, kosijer, makaze za orezivanje, makaze za grane i dr.

Mehanizacija: motorne i električne testere, terensko vozilo, šumski traktor, plugovi, dizalice, tresače, usisivači, prskalice, orošivači, harvesteri, procesori, motorne kosačice, grabilice, motorne testere i dr.

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Radna i tehnička dokumentacija
- Tehnička regulativa iz oblasti šumarstva
- Zaštitna sredstva potrebna za obavljanje poslova na siguran i bezbjedan način
- Materijal, alati, oprema i mehanizacija potrebna za poslove iskorišćavanja šuma

3.2.2. Ključni posao: Pripremanje radnog mjesta za realizaciju poslova iskorišćavanja šuma

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma: - Obezbeđuje radno mjesto, u skladu sa propisima o zaštiti na radu - Provjerava ispravnost alata, opreme i mehanizacije za realizaciju poslova uzgoja i zaštite šuma
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
- Zaštita radnog mjesta, u zavisnosti od načina i uslova rada - Princip rada opreme i uređaja koji se koriste za realizaciju poslova uzgoja i zaštite šuma - Kontrola ispravnosti i održavanje alata, opreme i uređaja za rad

3.3. GRUPA POSLOVA: OPERATIVNI POSLOVI

3.3.1. Ključni posao: Kontrola bespravnih radnji u šumi

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma: - Vršiti redovan obilazak terena na reonu za koji je zadužen i monitoring stanja šuma - Uočava vizuelnim putem počinjene bespravne radnje u šumi Bespravne radnje: bespravna sječa, uzurpacija, nepropisno odlaganje otpada, korišćenje kamena i šljunka, kaptiranje izvora i dr. - Registruje bespravne radnje u šumi na reonu za koji je zadužen i obavještava nadređenog o zapaženom - Vršiti žigosanje panjeva bespravno posječenih stabala odgovarajućim šumskim žigom - Evidentira u knjigu panjeva bespravno posječena stabla, registrovana na reonu za koji je zadužen - Podnosi izvještaj nadležnoj službi zaštite šuma, na osnovu knjige panjeva - Podnosi prijave nadležnoj službi zaštite šuma o nastalim bespravnim sječama, uz odgovarajuće dokaze Dokazi: knjiga panjeva, izvještaji, prijava trećih lica, svjedoci, materijalni dokazi na terenu i dr.
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
- Bespravna sječa šume

3.3.2. Ključni posao: Kontrola transporta drvnih sortimenata na šumskim područjima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma: - Legitimiše lica zatečena u vršenju protivpravnih radnji u šumama i šumskim zemljištima, odnosno lica za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila takve radnje - Pregleda vozila kojima se drvo prevozi i tovara kojima se drvo prenosi u cilju pronalaska predmeta krivičnog djela ili prekršaja - Vršiti privremeno oduzimanje bespravno posječenog drveta i predmeta kojima je izvršeno krivično djelo ili prekršaj i bez odlaganja ih preda nadležnom organu - Sačinjava zapisnik o preduzetim radnjama i predaje ga nadređenom službeniku
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
- Bespravne radnje u šumi

3.3.3. Ključni posao: Pružanje pomoći u vršenju prijema i otpreme drvnih sortimenata

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Vršiti premjer drvnih sortimenata, uz nadzor nadređenog koji vrši prijem drvnih sortimenata
- Vršiti žigosanje drvnih sortimenata, uz nadzor nadređenog koji vrši prijem drvnih sortimenata
- Vršiti postavljanje evidencionih pločica na drvnim sortimentima, uz nadzor nadređenog koji vrši prijem drvnih sortimenata
- Vršiti mjerenje drvnih sortimenata na šumskom lageru prilikom utovara, uz nadzor nadređenog koji vrši otpremu drvnih sortimenata
- Vršiti očitavanje postavljene pločice na drvnim sortimentima, uz nadzor tehničara koji vrši otpremu drvnih sortimenata

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Prijem drvnih sortimenata
- Otprema drvnih sortimenata

3.3.4. Ključni posao: Pripremanje i realizacija maloprodaje drveta iz državnih šuma stanovništvu u ruralnim područjima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Prima zahtjeve o potrebama stanovništva iz ruralnih područja za ogrijevnim i tehničkim drvetom iz državnih šuma sa reona za koji je zadužen
- Sačinjava potvrdu o potrebama korisnika sa reona za koji je zadužen, u skladu sa njihovim zahtjevima, a u skladu sa Planom doznake iz državnih šuma
- Pruža **pomoć** tehničaru koji vrši prijem drvnih sortimenata u maloprodaji u državnoj šumi
Pomoć: premjer i žigosanje drvnih sortimenata, postavljanje evidencionih pločica
- Pruža **pomoć** tehničkom licu u vršenju doznake stabala u privatnim šumama
Pomoć: mjerenje stabala, ukazivanje na granične linije posjeda
- Pruža pomoć tehničaru koji vrši prijem drvnih sortimenata u privatnoj šumi
- Popunjava uplatnice i daje ih korisnicima, u skladu sa prodatom drvnom zapreminom
- Kompletira dokumentaciju i podnosi izvještaj o realizovanoj drvnjoj zapremini i naplaćenim novčanim sredstvima sa reona za koji je zadužen

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Prijem drvnih sortimenata
- Postupak doznake stabala za sječu
- Administracija prilikom prodaje drveta stanovništvu

3.4. GRUPA POSLOVA: KOMERCIJALNI POSLOVI

3.4.1. Ključni posao: Izrada specifikacije materijala i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma: - Izrađuje specifikaciju materijala, opreme i uređaja potrebnih za realizaciju radnog zadatka - Izrađuje specifikaciju zaštitnih sredstava i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
- Način izrade specifikacija materijala, opreme i uređaja potrebnih za realizaciju radnog zadatka - Način izrade specifikacija zaštitnih sredstava i opreme potrebnih za realizaciju radnog zadatka

3.5. GRUPA POSLOVA: ADMINISTRATIVNI POSLOVI

3.5.1. Ključni posao: Izrada radne dokumentacije

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Popunjava radni nalog, u skladu sa radnim zadatkom
- Vodi evidenciju o utrošku materijala i opreme za realizaciju radnog zadatka, ručno i/ili pomoću računara
- Vodi evidenciju o izvršenim poslovima i realizovanim radnim nalogima u dnevniku rada, ručno i/ili pomoću računara
- Učestvuje u izradi periodičnih izvještaja o realizovanim aktivnostima

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Način popunjavanja radnog naloga
- Upotreba računara za vođenje evidencije o izvršenim poslovima i realizovanim radnim nalogima
- Upotreba računara za praćenje potrošnje materijala i opreme u toku realizacije radnog zadatka

3.6. GRUPA POSLOVA: POSLOVI RUKOVOĐENJA

- Nema poslova rukovođenja

3.7. GRUPA POSLOVA: NADZOR RADA

- Nema poslova nadzora rada

3.8. GRUPA POSLOVA: OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA

3.8.1. Ključni posao: Sprovođenje postupaka za kontrolu kvaliteta i kvantiteta rada, u skladu sa normativima i drugim propisima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla
Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma: - Primjenjuje zakonske i tehničke propise i standarde kvaliteta pri realizaciji radnog zadatka - Koristi uređaje, alat i opremu, u skladu sa uputstvima proizvođača - Obavlja završnu kontrolu kvaliteta realizacije radnog zadatka
Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla
- Karakteristike alata, opreme i uređaja - Način rukovanja alatom, opremom i uređajima, u skladu sa preporukama proizvođača - Zakoni i podzakonska akta u šumarstvu - Tehnički propisi i standardi kvaliteta u šumarstvu

3.9. GRUPA POSLOVA: ODRŽAVANJE I POPRAVKE

3.9.1. Ključni posao: Održavanje alata, opreme i uređaja za rad

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Pravilno odlaže alat, opremu i uređaje nakon upotrebe
- Vršiti redovno servisiranje alata, opreme i uređaja, u skladu sa uputstvima proizvođača
- Vršiti prijavu kvarova alata, opreme i uređaja nadležnoj službi održavanja, u skladu sa propisanom procedurom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Alati, oprema i uređaji za rad (osnovne karakteristike)
- Pravilno korišćenje alata, opreme i uređaja
- Način odlaganja alata, opreme i uređaja

3.10. GRUPA POSLOVA: KOMUNIKACIJA

3.10.1. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa nadređenima i saradnicima

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Traži od nadređenog neophodne informacije i pojašnjenja za realizaciju radnog zadatka
- Daje uputstva pomoćniku za realizaciju radnog zadatka
- Izvještava nadređenog o završenom poslu koristeći stručnu terminologiju
- Obavlja komunikaciju sa nadređenima i saradnicima telefonom, u pisanoj formi, elektronskom poštom ili lično, koristeći pravila poslovne komunikacije

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Upotreba stručne terminologije
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije

3.10.2. Ključni posao: Obavljanje komunikacije sa korisnicima šuma

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorištavanja šuma:

- Upoznaje korisnike šume sa obavezom uspostavljanja šumskog reda i poštovanjem pravila ponašanja na šumskim područjima, u skladu sa Zakonom o šumama i podzakonskim aktima
- Upoznaje korisnike šume sa mogućim prijetnjama po bezbjednost ljudi tokom boravka na šumskim područjima
- Informiše korisnike šume o procedurama zaštite zdravlja tokom boravka na šumskim područjima
- Učestvuje u promotivnim aktivnostima informisanja stanovništva o važnosti očuvanja šumske biogeocenoze i šumskih dobara za zdravlje i opstanak života

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Poslovna komunikacija
- Upotreba stručne terminologije
- Upotreba informaciono-komunikacione tehnologije

3.11. GRUPA POSLOVA: OČUVANJE ZDRAVLJA I OKOLINE

3.11.1. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu na radu

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Provjerava ispravnost alata, opreme, mehanizacije i zaštitnih sredstava i opreme, prema utvrđenoj proceduri i uputstvima proizvođača
- Koristi zaštitna sredstva i opremu pri radu, u skladu sa standardima i uputstvima proizvođača
- Organizuje izvođenje poslova u skladu sa propisima, tako da ne ugrožava sebe i saradnike
- Vršiti bezbjednosnu provjeru stanja na terenu na kojem se obavlja posao

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Zaštita na radu
- Zaštitna sredstva i oprema
- Opasnosti rada na otvorenom i na teritoriji šume

3.11.2. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za zaštitu okoline

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šuma:

- Izvodi radove efikasno, bez nepotrebnog utroška materijala i ugrožavanja okoline
- Sortira i odlaže otpad na odgovarajući način, u skladu sa propisima o zaštiti životne sredine
- Sprovodi **preventivne mjere** bezbjednosti u odnosu na **potencijalne uzroke požara**

Preventivne mjere: uspostava šumskog reda, informisanje javnosti o zabrani nepropisnog odlaganja otpada i paljenja vatre na mjestima koja nisu za to predviđena, osmatranje terena u vrijeme povećane opasnosti od požara i dr.

Potencijalni uzroci požara: neadekvatno odložen otpad, nekontrolisano paljenje vatre na privatnim posjedima, nepropisno uspostavljen šumski red i dr.

- Obezbeđuje da mjesto rada bude čisto i uredno do finalizacije posla

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Značaj zaštite životne sredine
- Ekološki standardi za odlaganje otpadnog materijala
- Sigurnosne mjere zaštite od šumskog požara

3.11.3. Ključni posao: Sprovođenje postupaka i mjera za očuvanje zdravlja

Aktivnosti za realizaciju ključnog posla

Za uspješnu realizaciju ključnog posla, Operater iskorišćavanja šume:

- Učestvuje u pružanju prve pomoći povrijeđenom saradniku, u skladu sa propisanom procedurom
- Pruža prvu pomoć saradniku u slučaju udara groma, pada, **povreda zadobijenih od životinja**, u skladu sa propisanom procedurom
 - Povrede zadobijene od životinja:** ujedi i ugrizi zmije, insekata, divljači i dr.
- Učestvuje u evakuaciji i spašavanju saradnika u slučaju opšte opasnosti, u skladu sa propisanom procedurom

Oblasti znanja za realizaciju ključnog posla

- Osnove pružanja prve pomoći
- Način pružanja prve pomoći u slučaju udara groma, pada, povreda zadobijenih od životinja
- Procedure za pružanje prve pomoći
- Procedure za postupanje u slučaju opšte opasnosti

4. OSTALE INFORMACIJE O ZANIMANJU

Sektor i podsektor prema NOK-u	Sektor: Poljoprivreda, prehrana i veterina Podsektor: Šumarstvo
Šifra i naziv zanimanja ili grupe zanimanja prema SKZ/ISCO-u	6210 - Zanimanja u šumarstvu i srodna
Tipično radno okruženje i uslovi rada	Operater iskorišćavanja šuma najveći dio svojega rada obavlja u šumi, na otvorenom, u prirodi, u zdravim ali fizički nekomformnim i napornim uslovima. Da bi došao do mjesta gdje se poslovi obavljaju, mora putovati terenskim vozilima, pa i pješачiti na većim udaljenostima i po neoznačenim predjelima. Izložen je opasnostima od težih povreda, naročito tokom sječe i izvoza drvnih sortimenata, od divljih životinja i vremenskih nepogoda, a posebno veliku odgovornost ima za sigurnost drugih radnika koji obavljaju šumske radove.
Srodna zanimanja	Tehničar iskorišćavanja i planiranja gazdovanja šumama, Tehničar uzgoja i zaštite šuma, Čuvar šuma i lovišta, Sjekač šuma
Ostale informacije	

5. REFERENTNI PODACI

Naziv dokumenta: Standard zanimanja Operater/ Operaterka iskorišćavanja šuma

Kod dokumenta: SZ-080330-OIŠU

Datum usvajanja dokumenta:[Klik za unos teksta]

Sjednica nadležnog Savjeta na kojoj je dokument usvojen:[Klik]sjednica Savjeta za kvalifikacije

Radna grupa za izradu dokumenta:

1. Dragan Terzić, diplomirani inženjer šumarstva, pomoćnik direktora u sektoru gazdovanja šumama, Uprava za šume Crne Gore
2. Rajko Knežević, diplomirani inženjer šumarstva, savjetnik II doznačar, Uprava za šume Crne Gore
3. Stanko Mrdak, šumarski tehničar, samostalni referent, Uprava za šume Crne Gore
4. Tomo Zečević, šumarski tehničar, šumar-lugar, Uprava za šume Crne Gore
5. Predrag Kastratović, diplomirani inženjer šumarstva, profesor stručnih predmeta iz oblasti šumarstva, SSS "Vukadin Vukadinović" Berane

Koordinator:

Vjera Mitrović-Radošević, diplomirani psiholog, samostalni savjetnik I u Odjeljenju za istraživanje i razvoj kvalifikacija, Centar za stručno obrazovanje

Ostale informacije:

Lektura: Magdalena Jovanović, samostalni savjetnik I za odnose sa javnošću, organizaciju događaja i lektorisanje, JU Centar za stručno obrazovanje

Dizajn i tehnička obrada: Danilo Gogić, savjetnik I – administrator, JU Centar za stručno obrazovanje

Dokument je rađen u okviru IPA Projekta „Razvoj kvalifikacija stručnog obrazovanja u skladu sa potrebama tržišta rada”